

SZARVAS ÉS VIDEKE

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:
Lókai Mór-utca 1257. szám. Hová a lap szellemi részét illető iratok, nyelvi küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.
BERMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGLADATNAK.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . 4 ft. — Félévre . . . 2 ft.
Negyedévre . . . 1 ft. — Egyes szám . . . 8 kr.
MEGJELEN HETENKINT EGYSZER VASÁRNAP.

Kiadóhivatal:
Beliczey-utca 11. szám. (saját ház.) Hová az előfizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad.
BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJČÁR.

A vidéki hírlapok.

Ha egy-egy vidéki hírlapot vesz az ember a kezébe, önkénytelenül mosoly, ha nem is éppen szánalmas mosoly jelenik meg az arczán, sőt akár hányszor a cím elolvasása után az ásitási vágy fogja el az olvasót, legjobb esetben átfutván az újságnak nevezett nyomtatott lapot félre dobja azzal, egészen üres.

A leírt jelenségeken nem esodálkozom, a nagyon is gyakran hangzóztatott üresség oly közös ismertető jele a vidéki hírlapoknak, hogy a fitymálás ellen érvelést felhozni, ugy szólván nem lehet.

Önkénytelenül eszibe jut azonban bárkinek is, aki gondolkodik felette, vajjon érdemes-e a vidéki, jobban mondva a helyi hírlapirodalom ezen kicsinylésre s vajjon lehetne-e ezen segíteni.

Nem akarunk felhozni, azon nagyon is elkapott frázissá lett szólást, hogy a hírlap irodalom nagy hatalmaság. Ez igaz lehet, ha azt a nagyvárosokban, a politikai és gazdasági élet székhelyein megjelenő és nagy eszközökkel dolgozó, sokszor a politikai életre is befolyással bíró, de viszont nagy jövedelem felett rendelkező napi lapokról van szó, de a szerény körben nagyon is szerény eszközökkel dolgozó vidéki hírlapokról azt állítani, hogy ez is tagja a nagyhatalmasságnak éppen olyan nagyvárosi hőbort lenne, mintha egy afrikai néger király, a hatalmas brit birodalommal akarna versenyre kelni.

Kicsinyiségének tudatában, nagyon szerény a vidéki hírlap irodalom, de hogy teljesen szükségtelen lenne, azt talán senki sem meri állítani. Kétségtelen hogy vannak oly helyi bajok, oly helyi kérdések, melyek egy országos érdekű lapban helyt nem foglalhatnak, a melyek azonban olyanok, hogy a komoly megbeszélésre na-

gyon is alkalmasak, s ha többen hozzá szólnak, eszmét cserélnek felette, az eszmék csiszolódnak, megérik a terv, mely azután könnyen kivihető. A közfelfogás ugyan az, hogy az ilyen dolgokat a kaszinóban, a körben, more patrio kedélyes pipaszó mellett is el lehet intézni, azért az adóval amugy is megterhelt magyart, még előfizetési költséggel is megterhelni, nem érdemes. De vajjon, ha a helyi sajtó, bár szerénységéből kifolyólag nagyon is félénken egy-egy elalvóban lévő visszaélést felszínre hoz, hogy az általános elsimítási rendszernek utját állja, s a keletkező nagyobb bajt a közfigyelem felhívásával megakadályozza nem járt-e el helyesen, nem érdemel-e pártolást, pedig jutalmul nem kap egyebet mint gúncsolást és szánalmas mosolyt.

Igen nehézé teszi a vidéki hírlapirodalom helyzetét mint már említém is az anyagi eszközök teljes hiánya, nem különben munkakör hiánya, de foglalkozunk ezzel bővebben.

Politikával nem foglalkozhatunk, mert nincsen elég ovadéknak a politikai lap czéljaira, másrészt ha volna is, általános elterjedésnek örvendő a politikai lapok olvasása, ugyan ki fordulna ahhoz, hogy a politikai kérdések iránti tájékozottságát egy hetenként nagyon is szerény keretben megjelenő lapból merítse. Hátra marad, a társadalmi, gazdasági és szépirodalmi kérdések fejtegetése. Nem lehet panaszkodni, igen tágas mező, csak az a baj, hogy nincsen munkás, aki ezen mezőn dolgozzék, s úgy vagyunk vele mint a teljes virágjában lévő ákaczfá, hiába kínálja mézzel telt szirmait, nincsen közelben szorgalmas méh, aki méz terhértől megszabadítsa.

Terünk van, alkalmas kérdések is merülnek fel, de ki fogja ezt feldolgozni.

Nagyon reális korszakot érünk, elmúlt már annak az ideje, hogy ember társaink lelkesítve a czél által, annak érdekében ingyenes munkát

végezzenek. A megkeresésre mindenütt azzal válasszolnak szívesen dolgozunk, ha díjaznak érte.

Ha jó emlékezem Koriolán mondotta: ne gunyolj Róma! mindig eszembe jut ha díjazásról van szó!

Ezzel eljutottunk az anyagi eszközök hiányának kérdéséhez.

Ugyan kérem, hogyan fizessen az a szerény szerkesztő a munkatársaknak, midőn egy-egy lapnak 80—100 előfizetője van, s a szerkesztő évi jövedelme pedig néhány lappéldány, melyeket más lapoknak cserébe ad jövedelmét képezi ezen felül, a színházba valamint néhány hangversenyre adott tisztelet jegy. A kiadó jövedelme pedig (oh ez végtelen nagy! a hirdetési díjak, persze ez is olyan kétes értékű jövedelem, mert ki hirdetné nálunk valamit, hisz a jóbornak nem kell czégér! s ha hirdet is, hónapokig kell várni míg a hirdetési díjat megkapja.

Hogy következetes legyek, a fejtegetésekből és a nagy közönség részvételestől, más következtetésre nem tudtak jutni, mint arra, hogy nincsen szükség a vidéki hírlap irodalomra és a helyi lapokra. Pedig akár hogyan is hánytorgatom a Gárdos-féle bünpörrel felszínre jutott logikai örök törvényt, mégis a tapasztalati tények azt mutatják, hogy a vidéki hírlapirodalomra szükség van, és ezen állításon bizonyítására hivatkozom arra, hogy csak a helyi viszonyoknál maradjak, miszerint Szarvason már 15 éve van helyi lap, s ha idők változtán a szerkesztő és kiadó az örökös vesződést és ráfizetést megunva, a lapot beszüntette, mindig akadt vállalkozó, (bár tudatában annak, hogy csak terhet és költséget vesz a nyakába,) aki a közkiváalomnak engedve, a nagyon is becsmért és megkritizált lapot halottaiból feltámasztotta.

Adja meg a közönség az anyagi támogatást, a hozzá értő és szellemi képességgel megáldott

SZARVAS ÉS VIDEKE TÁRCZÁJA.

Milyen a magyar iparos?

Írta: Verner László.

Egy kiváló szépírónk néhány év előtt magasztaló tárczát írt egy kis városi cserepesről. Bátor uramról a ki Mezőtúron lakik s saját módszerével igen érdekes majolikát éget. Égetés-módja anyagának ritkasága, de főleg magyar stylusa nyomán az iparos készítménye messze vidéken népszerű. Mezőtúr vidékén valahány ur házában megfordultam, Bátor uram remekét láttam a falon a kredenczen. Magam is hoztam belőle haza és nagy gyönyörűséget szereztem a feleségemnek. Az ember nem is gondolná milyen egyszerű Bátor uram műhelye. Egy csüppet se válik ki a c-upán paraszt mázoz edény készítő többi cserepestől, a kikkel egy utcasoron lakik. Pedig igen gyakorta áll meg Bátorék előtt az üveges ur hintó és nagy méltóságok susogó selymü uriaszonyok szállanak ki belőle. Reiszig Edéné, mikor a férje Békésben kormánybiztos és főispán volt, fölesapott Bátor műremezeinek apostolává. Így terjedt el vasban a turi agyagos stylú készítménye.

Bátor az aradi kiállításán tünt föl a nyolczvanas években. A turi fazekas nem uralta ugy a helyzetet, mint a pécsi majolikás, de Barossnak, a ki mint ke-

reskedelmi miniszter nyitotta meg a kiállítást, az első szemplianatra föltűnt az eredeti agyagformálás, díszítés és főleg készítményeinek tiszta magyaros jellege.

Lássák uraim, — ez a magyar styll! No, ez derék. Beszélhetnék a cserepezővel?

Bátor, a kis tömzsi turi magyart hamar a miniszter elé állította Kristyóry elnök meg a titkár az izgkonyverü újágró kollegánk az újságrírásan? Illés László, az aradi kiállítás titkára. Szégyenlősen állott a turi magyar a vasminiszter előtt.

Örvendek — szólt Baross — hogy ily derék iparossal kezelt foghatok. Ki volt a mestere?

Erre engem nem tanított senki, — szólalt meg Bátor lassan-lassan a nagy uzóválásban magam jöttem rá.

Baross kíváncsian nézte meg darabról-darabra a Bátor készítményeit. Majd a mezőturi agyagos felé fordult.

Én szeretném önt külföldi tanulmányuttra küldeni. Elmegy?

Engedelmet instálok, — nem, — szólalt meg kopokul az öklöm ember.

Miert? Azonnal utalványozok kezeihez 600 forintot. Kitanulja jobban a mesterségét. Én azon leszek, hogy ipara nagyobb lendületet nyerjen. Gondom lesz rá, ha majd külföldről haza jön.

Bátor lehajtotta a fejét s arczán kedvetlenség látszott.

— Nem fogadja-el? — szólt Baross, a ki arról

volt híres, hogy nem igen türt ellentmondást, hasonlítván jellemére a nagy Napoleonhoz.

— Nem!

— És miért!

Bátor egy darabig a szája szélét harabdálta, majd megszólalt:

— Mert már nagyon sokszor becsaptak az urak. Baross szemé villámokat szórt. A kalauzólo deputáció idegesen berengett, persze suttyomban. Baross sarkon fordult, Bátor, pedig szörnzü fegmával gyújtott belé a tajtékpipájába.

És az történt, hogy Bátor most is abban a bogárháti turi házában lakik, pedig csak rajta mulott hogy igazgatónak szólítsák márványpalotában lakjék, réla uevezték a szalonok drága csecsebecseit, hogy több legyen a drága osztaléka, mennyit ma ő, meg az összes turi cserepesek egy éven át keresnek.

Igy pedig egy kecsmergő inasgyerekekkel dolgozott s a legnagyobb ambicziója, hogy a turi határban legyen egy kis szőlőskéje.

Dolgozhatna ő turon is több legénynyel, mert a készítményei keresettek; de erre azt a választ adta.

Én senkit a titkomba nem avatok, hogy lassan lassan a házaam tövébe jöjjon lakni és elszedegesse a vevőimet.

Szintén alföldi iparos és igen kiváló volt Racsek uram. Rézzel czífrázott fauyeli bicskairól híres. A nyolczvanas években divatba jött a Racsek bicska. Nagy urak mellényzsebben hordották, s a formásabbja

egyének a köz jó érdekében adjanak közleményeket, akkor virágozni fog a vidéki hírlapirodalom és a szerkesztő is azon kellemes helyzetbe fog jutni, hogy a munkatársait honorálhatja.

HIREK.

— **A Békésmegyei egyetemi ifjak** e hó 16-án az Árpád szálloda disztermében fényesen sikerült táncestélyt rendeztek, s bár városunk szépeinek nagyrésze ekkorra már valamely fenyves erdő hős árnyai alá vonultak, mégis a vidékről érkezett s a még itthon maradt hölgy koszu oly fényessé, s erkölcsileg mint anyagilag oly sikerülttették e mulatságot, mint a mely sikerült multság még a „Bálok városában“ sem sok szokott előfordulni.

— **Nyilvános számadás.** A békésmegyei egyetemi ifjak multsága anyagilag is fényesen sikerült. A siker előmozdításához nagyobb összeggel járult Mikolay Mihály kir. közjegyző ur a multság díszelnöke, ki e czélra 30 frtot adományozott és Dr. Sziráczy János ur, ki 5 frtot adott. A multság összes bevétele 203 frt 50 kr. összes kiadása 123 frt 50 kr. volt. Maradt tehát tiszta jövedelem 80 frt, mely összeg a kör pénztárosának beküldetett. Felülfizettek a multságon a következők: Gróf Csáky Albin 10 frt, Gróf Uiberacker Ottóné 5 frt, Özv. Nikodém Jánosné (Arad) 5 frt, Dr. Mázor Elemér 4 frttal, Balla Sándor és Chovan Károly 2 frt 50—2 frt 50 krral, Benka Gyula, Dr. Glasner Adolf, Lusztig Miksa 2—2 frttal, Dr. Takács Izso, Huszerl Sándor, Ponyiczky Máté, Réthy Sándor, Darabos Sándor, Brusznyczy Pál, Králik Pál 1—1 frttal, Lászlóffy László, Schwarcz Gyula, Robicsék Sándor, Liszka Gyula, Liszka Nándor, Dr. Belopotoczky György, Schiff Jenő, Lusztig Sándor, Ungár Jónás, Oláh Miklós, Sziráczy Gyula, Huszerl Mihály, Özv. Neu Emánuelné, Marcsék György, Grósz Ármán, Dr. Salacz Oszkár és Kazinczy Kamilló 50—50 krral. Fogadják a t. felülfizetők ezuton is a kör köszönetét.

— **Megcsalt leány bosszúja.** A napokban hangos zeneszóval ment a násznép élén esküvőre községünk egyik gazdálkodójának a fia, — kinek mellesleg megjegyezve már előzőleg viszonya volt egy leánnyal de kit cserben hagyott s más leányt vett nőül. kinek most akar örök hűséget esküdni, amint a menet egy sarokházhoz ért, a megcsalt s elhagyott leány mint a tigris tört elő s egyenesen a vőlegénynek rohan s letépi melléről a vőlegényi bokráját; a vőlegény — ki ugy látszik számított erre — egész hidegvérrel néhányszor hátha veri megtámadóját, miben készségesen segédkezet nyújtottak neki a vőfélyek is, s mint a megtámadóval szemben így rövid uton elégtételt vettek, mintha mi sem történt volna, még hangosabb zeneszóval mentek a templomba, hogy tanui lehessenek az új pár egybekelésének. Az új párnak csak ugyan lehet tartós boldogságot kívánni.

— **Csereajánlat.** A szomszédos Kun-Szent-Mártonban jó nevű uri háznál csere kínálkozik. Egy I. osztályba járandó fia szülei szivesen vennének cse-

gy festett, mintha nem is vágó szárszám lenne, hanem zsuzsu. Egyszer Racsek uramra rámosolygott, rettentően rámosolygott a szerencse istenasszonya. Azért mondott, rettentően, mert maga Racsek uram is meg-sokallotta. Valami bolond anglus a rézzel kivert budlikkal akarta az angol flmát veszkódtetni és 40 ezer darabot rendelt meg belőle egyszerre.

Racsek uram a legnagyobb flegmával fogadta a rendelést. Aztán leült az egyik műhelyasztal mellé (nem nagyon lehetett ebben sem válogatni) és megírta aperte, hogy a kért mennyiséget nem képes szállítani.

Az anglus azt hitte, hogy sok kell anyagbeszerzésre. Bizonytal a pénzkérdés gátolja Racseket a rendelés teljesítésében. Visszaírt tehát Racseknek, hogy szivesen ad előleget, de kéri, hogy a rendelést két héten belül teljesítse.

— Két héten belül? — förtyant föl Racsek. De mordizom adta! — abból ugyan nem eszel. Az én feleségem nem kifőzőné.

És visszaírta az anglusnak.

... Negyvenezer bicskát nem készítek. Ahhoz tizenhat legény kellene. És én nem azért vettem el a feleségemet, hogy tizenhat legényre főzzön.

Az anglus elmosolyodott.

— Eredeti, eredeti! Persza szakácsnét nem lehet fogadni Racsek, Racsek. Eredeti ember vagy Racsek.

De Racsek nem engedett az eredetiségéből. És nem küldötte a 40.000 bicskát.

rébe oly leánygyermeket, ki alaposan meg akarja tanulni a magyar nyelvet. A leánykát a házi asszony és leányai minden női kézimunkára tanítani ajánlkoznak, ki azonfelül a jól szervezett népiskola osztályait látogatná. Bővebb tájékozást ad ez ügyben a főgymnasium igazgatója.

— **Szegény kubikos.** Kardos Sándor igyekvő öcsödi fiatal ember még 1890-ik évben elment hazulról kubik munkára, s azóta össze járta Magyar és Erdélyországnak mindama nevezetesebb helyeit, hol kubikos ember munkát kaphat, s dolgozott is szakadatlanul, s mi egy földműves fiúnál rendkívüli ritkaság, 9 év óta nem volt otthon. Tavaly irt ugyan özvegy édes anyjának — néhány forintot is küldött neki — hogy karácsonykor meglátogatta őt, de biz nem jött haza. Az idén Erdélyben Maros-Ludasou dolgozott, s mint igyekvő s takarékos ember egy kis pénz felett is rendelkezett, mit megtudván Madarász Janos régi vetély-társa s irgye, a mult héten nemcsak kirabolta, de meg is ölte szegény Kardos Sándort.

— **Ágyuzás a felhők ellen.** Vihar és jégverés ellen már a legrégebb időkben is próbálkoztak az emberek védekezni, de eredménytelenül. Néhány év óta azonban Bajorországban és később Ausztriában egész új irányban kezdtek kísérletezni. A felhőket erős légnymást előidéző robbantásokkal és detonációkkal igyekeztek más irányba terelni. E czélra 4—5 méternyi távolságra egymástól, sakktabla alakban nagy kaliberű mozsarakat állítottak fel és a közeledő felhők irányába elé tüzelni kezdtek. A próbákat siker koronázta, mint-hogy a lőpor robbanása által előidézett légnymás a felhőt más irányba terelte. Legújabbban már komoly hasznát is vették e kísérletezésnek. A stíriai határon, Pottsbau, Marburg és Rattersburg környékén 2—3 méternyi távolságra egymástól nagy kaliberű, hoszú csövű mozsarakat állítottak fel és a felhők felé tüzelni kezdtek és a jégfelhőket, melyek azután Magyarországon oly nagy károkat okoztak, más irányba terelték. Junius 26-án a Muraközben is nagy sikerrel alkalmazták e módszert. Az osztrák kormány, hogy a jégverés elleni védekezést lehetővé tegye, illetve megkönnyítse, a községeknek e czélra a lehető legolcsóbban bocsátja a lőport rendelkezésére.

— **Zivatarok Magyarországon.** Héjas Endre az országos metrológiai intézet asszisztense megfigyelte hazánkban 1871-től 1895-ig a zivataros napokat. Észleleteit most ki is adta egy műben. Ebből sajnosan konstatálható, hogy a zivatarok gyakorisága az utóbbi években számbavehetőleg növekedett. Zivatarok különösen jégesővel együtt leginkább junius hónapban, még pedig a délutáni órákban 1 és 5 óra közt törnek ki. A zivatarok számának növekedésével szaporodik ama tüzesetek száma, melyeket villámcsapás okoz. Érdekes azt is megtudnunk, hogy a nagyobb városokban ritka a gyújtó villámcsapás, továbbá, hogy a gyújtó villámcsapások első sorban hazánk nyugoti vidékeit látogatják, míg a nagy magyar alföldön, a magas Tátrában és Erdélyben ritkák. Az esők legnagyobb része is zivataros napokra esik. Záporesó azonban csak ritkán átlag kétszer-háromszor esik zivatarok alkalmával. Záporesó a kis magyar alföldön fordul elő legritkábban míg Budapestben nagyon gyakori.

— **Nincs Hunnia.** A trafikosok bosszúja, kára és panasza, hogy nincs még elég az újfajta Hunnia-cigaretából. A dohánygyárak oly kis mennyiségben kezdték meg a hirtelen népszerűvé vált cigaretták gyártását, hogy a nagytrafikosok is csak fáradtsággal jutnak egy két láda Hunniához, s miből pedig csak protekciós trafikoknak adtak át néhány csomaggal. A fővárosba átlag naponta egy millió cigarettát füstölnek el, a dohánygyárak igazgatóságának tehát legalább uolcz-tiz napi készletről előre kellene gondoskodnia, még pedig úgy, hogy minden trafikosnak jusson belőle, mert a közönség türelmetlen, keresi mindenütt a dívatba jött cigarettát s ha nem kap, azt amugy is csekély jövedelmű kistrifikos sínyli meg.

— **Trafikosok vasárnapja.** Ötvennégyezer család él abból Magyarországon, hogy a dohány, szivar, szivarka, burnót stb. eladásával foglalkozik. A magasabb állami érdek azonban nem engedi, hogy az a sok ember, a többi üzlet emberhez hasonlóan, élvezhesse a vasárnapi munkaszünetet. Ez ellen száll sikra az aradi ipar és kereskedelmi kamara, mely az összes kamarákat, köztük a fővárosit is, sorompóba szolítja m sta trafikosok vasárnapi pihenőjének érdekében. Az átirat érveit közt legnyomósabb az, hogy a vasárnap délutáni dohányvásárlás a nagy városokban is oly csekély, hogy a szünet elrendelésével az állam nem szenvedne jelentős károsodást, 354.000 családnak adná meg ezzel azt a szükzeges pihenőt, a melynek eddig való eltiltása egyedül áll egész Európa törvényeiben.

— **Értesítés.** A tiszta ág. hitv. evang. egyházkerület eperjesi Collegiumának jogakademiáján 1898-99. tanévre a beiratások f. évi szeptember 1-től 8-ig eszközlendők; az előadások pedig szeptember 9-ikén veszik kezdetüket. Utólagos felvételnak szept. 9—11-ik napjain dékáni-, azután pedig tanári-kari engedélyvel lehet helye. Azok az egyéves önkéntesek, a kik tényleges katonai szolgálatakat f. évi szeptember hó végén fejezik be, október 1—8. napjain iratkozhatnak be. A vizsgálatok határideje szeptember 1-étől 15-éig terjed.

— **A budapesti m. kir.** állami felső ipariszkolába (VIII. Népszínház-utca 8 szám) a beiratás szeptember hó első napjától 5-ik napjáig tart. Az intézetnek négy szakosztálya van, u. m. a gépészeti, vegyészeti, fém-ipari és fa-ipari szakosztály. Rendes tanuló felvételnek: a) Kik a polgári iskola, gymnasium vagy reáliskola négy alsó osztályában jó osztályzatu bizonyítványt nyertek, a magyar nyelvből, a számtanból, algebrából, mértanból és mértani rajzból. b) Akik az ipari szakiskolák második évfolyamát jeles eredménnyel végezték. c) Iparossegédek és munkások, kik a megjelölt tantárgyakból a felvételi vizsgálatnál kellő készülséget tanúsítanak. A vegyészeti, fém — vasipari és a faipari szakosztályba az iparos tanonc iskola harmadik osztályát jó sikerrel végzett iparos segédek is felvételnek rendkívüli tanulónak. Általában megkivántatik, hogy a belépni kívánó növendék az általa választott szak csoportbéli iparágban már előre gyakorlatot szerzett s legalább is azon két havi nyári szünet alatt, a mely után az ipariszkolába akar lépni, a gyakorlatban foglalkozott legyen s ezt hatóságilag hitelesített bizonyítvánnyal igazolja. A beiratásnál bemutatandó iratok: a keresztlevel vagy születési bizonyítvány — az elvégzett középiskolai osztályokról szóló bizonyítványok, — a hitelesített gyakorlati bizonyítvány — és himlőoltási bizonyítvány. A beiratkozási díj egész évre 2 frt, a tandíj félévénként 10 forint. Az ipartestület elnöksége bővebb felvilágosítással szolgál azoknál, a kik e tanfolyamra esetleg beiratkozni óhajtanak.

IRODALOM.

— **Török-német-kuruczvilág.** A magyar történetnek e rendkívül fontos és érdekes korszakait tárgyalja Benedek Elek „A magyar nép multja és jelenje“ című nagyszabású munkájának 10., 11. és 12-ik füzetében. És szól az egyik lapon gyászról, síralomról, a másikon fel-fellobbanó reményről, bizodalomról. És festi a magyar föld népének sorsát azzal a mélységes szeretettel, mely az egyéb műveiből is olyan melege sugárzik és festi azzal az objektív igazsággal, mely nem engedi, hogy érzelmei tulzásokra ragadják. Megható a kép, melyet elébünk varázsol: akár török, akár német uralkodják a magyar földön, a legnagyobb teher mindig a szegény népre nehezedik. Iszphabi, német táborok, szabadhajdu egyaránt őt koppasztja, őt szarcolja. A hol az első lövés eldördül, ott az ő házai hamvadnak el, a hol a régi urat elüzi az új, az első sorban rá veti ki a legelviselhetlenebb adókat és terheket. A sötét képre hirtelen a kuruczvilág dicsőséges csatái, nagy alakjai vetnek enyhítő fényt, hogy Rákóczi kibujdosásával újra nehéz, komor, egyhangú árnyak terüljenek végig a magyar histórián. S a nép, mely bár maga is legjobb fiait küldte a fejedelem zászlói alá, sokat szenvedett a kurucz-tól és még többet a labancztól, újra hordja a régi igát és nem tehet egyebet, minthogy várja békén, várja hittel és bizalommal szebb időknek hajnalhasadását... Az Athenaeum kiadásában megjelenő nagyérdékű munkának minden füzete 30 kr.

— Vettük a „Kert“ a kertészet összes ágait magába foglaló kertészeti szaklap 14-ik számát, melynek érdekes tartalmából a következőket emeljük ki Antal Bélától, a zöldséges kertek trágyázása, Bokor Istvántól heréljük e az uborkát? Farkas Elektől, a paszuly szabadon való termelése. Varga Jenőtől, piros Juchet pöszméte. Ezenkívül a díszkertészet a méhészet köréből is közöl szakavatott tollal irt néhány cikket. E számban 5 fametszet és egy színnyomatú műmelléklet teszi értéktöbbé a benne előadottakat. E valóban tanul-

ságos közlöny kéthetenként jelenik meg 'őszerkesztője, Mautner Ödönfelelős szerkesztője Igali Szvetozár. kiadóhivatala Budapest Andrássy u' 23, Előfizetési ára negyedévre 1 forint. A kertészet miatt érdeklődőknek nagyon melegen ajánljuk e nagy szakavatottsággal szerkesztett folyóiratot.

— **Bohócz lelke.** Rudnyánszki Gyula egyik legjobb nevű poetánk ily című regényét közli most a „Képes Családi Lapok,” illusztrált szépirodalmi hetilap, mely ezen regényen kívül még Dárday Ernesztina egy kötete; regényét „Melyik győz” című érdekes regényét is hozza K. Benitzky Irma mesteri fordításában. Mellékletül Palotai Csorba Ákos eredeti regénye „A fejedelmű unokája” van csatolva. Aki tehát ezen évnyegyedre előfizet a Képes Családi Lapokra, az eltekintve attól a szellemi élvezettől, melyben e lapban közölt kisebb rajzok, költemények, elbeszélések stb. részesülnek, nem csak négy regény birtokába jut melyek közül az egyik külön is beköthető, de még azon rendes kedvezményben is részesül, hogy az 1 frt 50 kr. negyedévi előfizetési díjért, ha ezzel meg 20 kr. csomagolási díjat is beküld még egy ajándékregényt is küld neki a Képes Családi Lapok kiadóhivatala (Budapest V. Vadász utca 14.) Mutatványszám kiváratra ingyen.

Innen-onnan.

* **Nyeivcsuszamlások.** Az ember, ha nagyon tüzzel vagy ha nagyon udvarias akar lenni, gyakran mond olyat, amin utóbb maga is elszörnyűködik. Így járt az angol, akinek a felesége azt mondta: — Szeretném ha már meghaltál volna!

Az angol dühösen vágott vissza:

— Persze, szeretném özvagy lenni, de amíg én élek, gondoskodni fogok arról, hogy ez ne történi-jék meg.

Skótország címerében tudvalevőleg bogáncs van. Egy skót klub valamelyik gyűlésén az elnöknek ritka szép bogáncsot nyújtottak át és ez ott fekiúdt az asztalon, mikor valaki belépett.

— Bocsánat — mondotta az illető illedelmesen, miközben udvariasan visszavonult — nem tudtam hogy az urak még a reggelinél ülnek.

Gladstone mondotta el az angol parlamentben a következő híres nyelvcsuszamlást:

— Ha valaki meg akar nőstülni, kihez megy? A paphoz! Ha valaki meg akarja kereszteltetni a gyermekét, kihez megy ismét? A paphoz. És végül ha valaki meghal, kihez megy, hogy eltemessék? Megint csak a paphoz.

Csak mikor az egész ház kacagni kezdett, akkor vette észre eltévelyedését.

* **Pezső helyett viz.** Hogy milyen nagy az atlanti oceán víznyomása, annak bizonyására fölhozzák a következő kísérletet, amelyet a hajókön gyakran próbálnak meg. Lebocsátanak a mélybe egy üveg fölbontatlan, rendszeren eldugasztott pezsgőt olyan mélyre amilyenre csak lehet és tíz perczig lenn tartják. Ha most kibuzzák a placzkot és eltávolítják a drótokat meg a dugót, pezsgő helyett egyszerű tengervizet találunk benne, noha a dugó teljesen sértetlen. A palackon nyugvó sulyos vízoszlop nyomása ugyanis a dugón keresztül beszorítja a palackba a nehéz tengervizet és kiszorítja belőle a könnyű pezsgőt.

* **Kiváncsi.** Olvasta nagysád, hogy egy rancia orvos állítása szerint a csókban mikróbák vannak?

Vajjon milyen ize van a mikróbának.

* **Modern asszony.** Mentek az idén fürdőbe, Vilma?

— Megyünk. Keresztelvittem, hogy a változatos-ság kedvéért az idén Trencsén-Tepmliczet választ-hattam.

— És a férjed?

— Velem jön.

— Hol van hát itt a változatos-ság?

* **Bajos dolog.** Bandi nézi az új cipőjét.
— Hm. már látom, hogy ezt sem bírom a lábamra huzni, amíg két-három napig nem jártam benne.

* **A kaszárnyából.** Főhadnagy ur Z. erzsébet.

Hallja, Dumka önkéntes maga úgy illik a katonasorba, mint a monokli a tynkszemre.

* **A czikkiró.** A lovak nekivadulva vágatnak a toronyirában A kocsiban ülő lapszerkesztő kétségbeesve. jajgat a kocsisára:

— János! János! Az Isten szerelméért? Mit csinálsz?

János egész nyugodtan felel:

— Egy kis cikket a reggeli lap számára.

* **Alku.** János (ccizmadia legény): Aztán mi a fizetésem, majsztram?

Majszter: Egész ellátás, meg minden hétre egy forint.

— Az bizony nem elég!

— Hogy ne volna elég. Ezer hét; ezer forint. Aztán meg ha jól viseled magadat, meg is halhatsz itt nálam, János.

* **A szalmaözvegy.** Most, amikor a főváros szalmaözvegyei — és ők sokan vannak! — átveszik zajos birodalmukat, talán helyénvaló kissé eltűnődniük, honnan is származott ez ekülönös szó? A tudósok kiderítették, hogy svéd eredetű, de ki derítették egyáltalán azt is, hogy eredetileg csak nőkre vonatkozott. Bizonyos partvidékeken szalmaözvegyeknek nevezték azokat az asszonyokat, akiknek a férje a tengerbe veszett szóval a hajósok özvegyeit. Más vidéken a könyvelői leányokat illették ezzel a névvel. A középkori német irodalomban a szalmaözvegy alatt oly hölgyet értettek, aki férjének a távollétében — szórakozik. Az asszonyok utóbb az elnevezést egyszerűen visszahárították a férfiakra és ma a szalmaözvegy az a férj, aki feleségének a távollétében — mulat.

* **Sabade a zsidóknak szombaton biziklizniök?** Ez a nevezetes és a jámbor zsidóknak igen fontos kérdés foglalkoztatja jelenleg Kelet-Oroszország rabbinusait. Minthogy nem tudtak megállapodásra jutni, egy nagy tekintélynek örvendő berlini rabbiushoz fordultak, a ki a biziklizést munkának minősítette és ennél fogva tilosnak. A nagy tekintélynek örvendő rabbinus szerint szombaton csak gépkocsin szabad járni.

C S A R N O K.

Az asszony verve jó.*)

Olyan filozófia ez, amelyet csak férfiak hirdettek. Magának az asszonynak más életfelfogása van. Mert a verés, ha egyáltalában jó, csakis annak jó, aki ver, nem annak, akit vernek. A gyerek a legheitelesebb szak értő e téren, mert hiszen őt verik meg legtöbbit, már pedig a gyerek mindig bög, valahányszor megrakják. Az asszonytól bizonyára nem kérdezték, amikor megverték hogy jól esett e neki a verés, csakis az ő hozzájárulása nélkül keletkezett az a tétel, hogy az asszony verve jó. Ugy van vele, mint az anarchista a törvényekkel, amelyeket nem akar elismerni, mert nem kérték hozzájuk a beleegyezését. Hanem azért a törvény törvény marad, s az anarchistát becukják, ha nem ismeri el. Az elvert asszony elmélete is régi már de hál' istennek, nem csuknak be sinkit, a miért nem ismeri el. Sőt ellenkezőleg az kerül a törvény elé, aki azt az elméletet gyakorlattá akarja változtatni.

A régi férfialalom minden téren meginog, a verés ma már nem a házasság megerősítője, hanem váló-okká lett. Nem is a romantikus lovagiaság állt eleje annak a közmondásos jó érzésnek, amelyet az asszony eldöntése ébreszt a férfiban, hanem az ugynevezett emberi jogoknak diadala. Az asszonynak is része jut ezekből a jogokból, a férfinak pedig ezzel elvesznek utolsó jogai a házasság életben. Mert nem brutális erőszakoskodás, nem zsarnok szeszély költötte azt az a mondás mégis közmondásává lehetett, annak valami féle okának kellett lennie. Egy kis pszichológiával s egy kis élettapasztalattal ezt az okot ki lehet sütni.

Aki a magyar közmondások gyűjteményébe beleveszi „az asszony verve jó” mondást, tegye hozzá ezt a magyarázatot is, nehogy valamikor durvasággal vádolják a magyart. Hát bizony az a verés, amelyről azt mondták, hogy jó, ha az asszony kapja, nem durva hatalmaskodás, hanem szerény védekezés volt. Olyan volt a házasságban, mint a szelep a gőzmasinán. A házasságot a tulságos asszonyi hatalom veszedelmétől

még óvta. Regulátor volt a házasságban. Csakis a helyzet tisztázása volt a célja, nem az asszony megfenyítése. Az volt, amiről a német azt mondja, hogy a kenyérkosárnak lejjebb akasztása. Azt mondja az asszony, hogy ne tessék ágaskodni, hanem inkább meglapulni. A férj bizonyos időkben hozzáfogott a helyzet tisztázásához s a helyzet ilyenkor egy időre türethetővé lett. Az a közmondás olyanféle biztonsági szabály volt amilyent a gépházákba a gépészek számára szoktak kiragasztani. A férj nem ur volt, mikor elpáholta a feleséget, hanem csak helyreállította a megrendült egyensúlyt. Idővel azután a dologból preventív intézkedés lett, s az asszony is elismerte rendes házassági szokásnak.

Az új kor változtatott a dolgon, s a szokás eredetét nem ismervén, durvaságnak bélyegezte azt, ami, legrosszabb esetben is, csak tulhajtott óvatosság volt. Ezt az óvatosságot az emberi jogok nevében megszüntették s ma a házasságnak nincs semmiüemü regulátora. Magától jár, s nem mindig jól jár. Amióta a házasságban már nem verekszenek, azóta sürű lett benne a veszekedés. Ebben pedig a férfi nem állja meg a helyét. Az erő időnkint rendbe hozta a házasságot és szent volt benne a béke. A veszekedésben azonban a férj gyöngébb, s a béke már nem béke, hanem csak gyáva megadás.

Hanem észak világában még nem hódított az anarchia. Ott még szabályozzák a házasság életét, amint ez most Melbonio Giovaunij olasz utazó, aki Oroszországban járt, megírja. Azt mondja, hogy még a legelölkelőbb orosz körökben is gondoskodnak időnkint az egyensúly helyreállításáról. Maguk az asszonyok érzik hogy bizonyos időkben tisztázni kell a helyzetet. Az olyan férjet, aki ezt elmulasztja, úgy tekintik, amint aki semmibe se veszi a házasságot. Azt tartják, hogy amint évenként néhányszor nagy takarításnak kell lennie, minden esztendőben néhányszor a házasságban is takarítást kell rendezni. Amit ott ők a seprűvel végeznek, azt itt a férjnek korbáccsal kell végeznie.

A verés önmagában nem elég. Kéz, ököl, bot csak ütnek, de nem szimbolizálnak semmit. Már pedig annak a verésnek ne csak fájdalma, hanem értelme is legyen. Csakis fájdalmat okoznak, de nem jelképezik azt, hogy a férjnek hatalma is van, amely ellensúlyozhatja az asszonyét. A korbács az ur fegyvere. És urnak kell lennie annak, aki nagy erőlködéssel annyit el tudjon érní, hogy ne legyen szolgává. A férjnek zsarnokoskodnia kell, hogy a rabslugaságtól meneküljön. Ha nem visz nagy erőt a házassága kiegyenlítésébe, nem is éri el az egyenlőséget. Az orosz asszony tehát azt követeli a férjétől, hogy érdemesítse erre a nagy erőlközésre. A bot csak üt, de a korbács jelképe annak, hogy a férjnek nem mindegy, hogy hogyan él a házasságban. Az csak fáj de ez imponál is. Az orosz feleség, az olasz olasz író szerint, durva sértésnek tehinti, ha a férje nem méltatja durva elbánásra.

Melbonio elbeszéli, hogy egy orosz asszony azon való bánatában, hogy a férje sohasem rakja meg korbáccsal, addig bosszantotta az urát, amíg ez dühében botjával alaposan el nem verte. Nem is egyszer, hanem majd minden nap. A folytonos civakodása megrémült atyafiság bíróság elé vitte a dolgot, s itt a férj a békebíróak arra a kérdésére, hogy miért verte meg bottal a feleségét, így felelt:

— Mert egyre azt akarta hogy megkorbácsoljam.

A bíró a védelmet nem fogadta el védelemnek hanem szigorúan megdorgálta a vádlottat:

— Jóravaló orosz férj ne tagadja meg a régi hagyományokat. Mikor ön elvette a feleségét, kötelességeket vállalt magáta. Nem szabad, hogy kivonja magát alóluk. Teljesítse tehát ezután ezeket a kötelességeket, s most menjen haza békével.

A szegény embert a bíró korholása lesújtotta, de az asszony diadalmas mosolygással fogadta a bölcs szavakat. Odahaza azután a férj megfogadta az intelmet és alaposan megkorbácsolta panaszos feleségét. De vajjon az ilyen rádkitált verés szabályozója-e a házasságnak? Mít ér az olyan regulátor, amelyet az kezel, aki ellen a regulátornak szolgálnia kell. Hanem a bíróban meg volt a jó szándék, s a szavait a bölcsesség diktálta. Aki házassodott, legyen férj. Mint ahogy az államok közt a békét a fegyverek őrzik meg, a házastelek békéjének is ilyen őrt kell adni. Az asszony hadd lássa, hogy a férj tud erős is lenni, mert különben minden hatalmat magához ragad. A szeszély, az akaratosság, a csökönység a feleségnek olyan fegyverei, amelyek a férfit teljesen leverik. Ha nem akarja, hogy az asszony leverje, verje meg ő az asszonyt. Így okoskodott az orosz bíró, — aki pedig békebíró.

*) Átvéve a Pesti Hirlap 1898 július 16-ik számából.

Vasúti menetrend 1898. évi május hó 1-től.

Indul.		Érkezik.	
Mezőtúr felé		Mezőtúrról	
8515 sz. vonat 12 ó. 10 p. éjjel		8512 sz. vonat 8 ó. 32 p. éjjel	
8511 " " 8 ó. 44 p. regg.		8514 " " 1 ó. 28 p. d. u.	
8513 " " 1 ó. 58 p. d. u.		8516 " " 5 ó. 41 p. "	
Mezőhegyes felé		Mezőhegyesről	
8512 sz. vonat 8 ó. 39 p. éjjel		8511 sz. vonat 8 ó. 44 p. regg.	
8514 " " 1 ó. 51 p. d. u.		8513 " " 1 ó. 50 p. d. u.	

Felelős szerkesztő: BALKÁNYI SÁNDOR.
Kiadó és laptulajdonos: SÁMUEL ADOLF.

NYILTTÉR^{*)}

Mint hogy a tavasz előrehaladásával csecsemőt, gyermeket és felnőttest egyaránt fenyeget a járványok veszélye, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

**MOHAI
AGNES-forrásunk**

vizének használatát ajánljuk. Egyrészt mert olesó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezetszerként szerepel, másrészt, mert dus szénadtartalmánál fogva, specifikus óvószer is a tífus, cholera és a gyermekek tífoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése ellen. Ehhez járul még, hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes hurutos bélbántalmak ellen, míg szoptatója e víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer. A már meglévő gyomor- és bélhurut gyermekeknél és felnötteknél gyógyítja. Kellemesen hatván be szénávanál fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermekek lázas megbetegedéseinek pedig nélkülözhetetlen, hűtő, hűghajtó és a szomjat csillapító hatásánál fogva.

—= Kedvelt borviz. =—

A mohai Ágnes-forrás
kezelősége.

Főraktár:
Édeskúty L.
cs. és kir. udvari szállító
BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.
Kapható minden gyógytárban,
fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Raktár Szarvason: Csapó Sománál.

*) E rovatban közlöttékért nem felelős a szerk.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági gépgyárosok
BUDAPEST, Váci-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2/3 egész 12 lóerőig, szalma-kazalozók, továbbá járgány-cséplőgépek, hero-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők.

"COLUMBIA-DRILL"
legjobb sorvetőgépek, boronák, szecsavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrő-malmok, egytemes széclek, két- és háromvasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Cséplés idényre

zsák kölcsön üzletemet 5000 darab új gabona zsákkal megnagyobbítottam. Kérem a t. gazdaközönséget cséplés idényre kölcsön zsák szükségletét nálam fedezni.

Ugyszintre csépléshez mindennemű kül- és belföldi

K Ö S Z E N E K E T

a legolcsóbb árak mellett állandóan raktáron tartok

BUK ADOLF

tűzifa és kőszén kereskedő, zsákkölcsönző üzlete.
SZARVASON (piacztér).

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz.
Leány és fiu biztosító-intézet.
Budapest, VI. ker., Teréz-körút 40/42.
Az intézet saját házában.

Legelőnyösebb díjtételek és legolcsóbb díjszabások gyermekek biztosítására.

AZONNALI HALÁLESETI BIZTOSÍTÁS, HAVONKÉNTI BEFIZETÉSEK.

Bélyeg-, kötvény- vagy más illetékek nem fizetendők. Felvilágosítással és prospektussal szolgál az intézet főügynöke BREITNER ZSIGMOND úr özv. Breitner H. és Fia cég beltagja Szarvason.

Millenniumi kiállítás 1896: Nagy millenniumi érem.

STAHEL és LENNER Budapest,
Trieur- és lemezlyukasztó-gyár.

Gyár: Katona József-utca 8. sz., Margilhid és nyugoti pályaudvar közt.

Ajánljuk az általunk gyártott legjobb minőségű:

- Trieurök:** a konkoly és búkkönynek a buza, árpa vagy rozs közüli kiválasztására.
- Trieurök:** a zabnak vagy árpának a buza közüli és a gömbölyű magvak kiválasztására.
- Lencsetisztító és osztályozó trieurök:** az árpa kiválasztására és a lenese osztályozására.
- Osztályozó-Trieurök.**
- Szahadalmazott Trieur és osztályozógépek** minden gabonafaj tisztítására és tetszés szerinti osztályozására. — Elvállalunk Gutjahr és Müller, illetve Mayer rendszerű trieurök csekély költséggel a trieur beküldése mellett ezen szabadalmazott trieurökhöz átalakítását.

Malom-Trieurhengerek vagy burkolatai.
Lyukasztott vagy hasított lemezek tetszés szerinti nagyságban ipari vagy gazdasági czélokra.
Árjegyzékek vagy mintakönyvek ingyen és bérmentve küldetnek.